

Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2022 r.

27.09.2023 r.

↑ **5,0%**

Wzrost masy odpadów zebranych selektywnie w porównaniu z 2021 r.

W 2022 r. zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla środowiska wyemitowały o 6,9% mniej zanieczyszczeń pyłowych i o 15,0% mniej zanieczyszczeń gazowych niż przed rokiem. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej był o 2,2% niższy, a zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności o 2,3% mniejsze w porównaniu z 2021 r. Spadła ilość wytworzonych odpadów przemysłowych o 11,5%, natomiast wzrosła masa zebranych odpadów komunalnych o 2,7%.

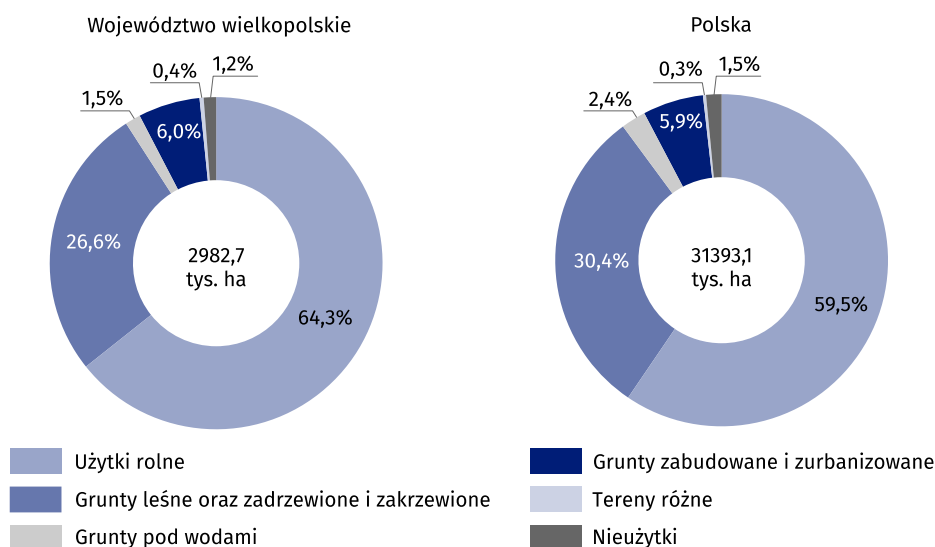
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania gruntów

Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. powierzchnia geodezyjna województwa wynosiła 2982,7 tys. ha, tj. 9,5% powierzchni kraju. Wielkopolskie było 2. co do wielkości województwem po mazowieckim. Tereny miejskie zajmowały 161,9 tys. ha, tj. 5,4% powierzchni ogółem, a wiejskie – 2820,7 tys. ha, tj. 94,6%. W ciągu ostatnich 5 lat powierzchnia terenów miejskich zwiększyła się o 7,4 tys. ha (o 4,8%).

Powierzchnia województwa stanowiła 9,5% ogólnej powierzchni kraju

Wykres 1. Struktura powierzchni według kierunków wykorzystania w 2023 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Użytki rolne zajmowały 1919,6 tys. ha, tj. 64,3% ogólnej powierzchni województwa, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 793,2 tys. ha (26,6%), grunty zabudowane i zurbanizowane – 177,7 tys. ha (6,0%), w tym tereny mieszkaniowe – 41,4 tys. ha (1,4%), a tereny komunikacyjne – 90,7 tys. ha (3,0%). Pozostała powierzchnia to grunty pod wodami – 44,8 tys. ha (1,5%), nieużytki – 36,6 tys. ha (1,2%) oraz tereny różne – 10,7 tys. ha (0,4%).

W stosunku do stanu z 2022 r. odnotowano m.in. wzrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – o 2,5 tys. ha (o 1,4%) oraz gruntów pod wodami – o 0,2 tys. ha (o 0,4%). Mniejszy natomiast był areal użytków rolnych o 2,4 tys. ha (o 0,1%).

W ogólnej powierzchni przeważały użytki rolne – 64,3% i grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 26,6%

Ochrona zasobów powierzchni ziemi

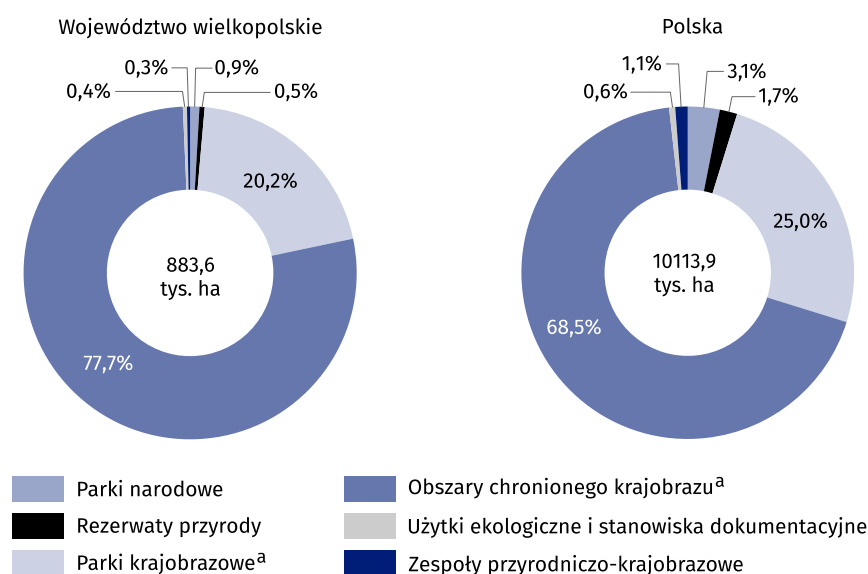
W końcu 2022 r. łączna powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wyniosła 10,1 tys. ha (o 0,2% mniej niż przed rokiem). W porównaniu z innymi województwami był to największy obszar i stanowił 16,3% krajowej powierzchni wymagającej rekultywacji i zagospodarowania. W przeważającej części, tj. w 94,4% były to grunty zdewastowane.

W 2022 r. zrehabilitowano 1165 ha gruntów (o 73,4% więcej niż przed rokiem), a 38 ha (ponad 2,5-krotnie więcej niż w 2021 r.) zagospodarowano. Na cele rolnicze oraz leśne przeznaczono 43,4% gruntów zrehabilitowanych, a 81,6% gruntów zagospodarowanych wyznaczono na wykorzystanie w rolnictwie. Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdewastowanych i zdegradowanych jest nadal niski i w 2022 r. wyniósł odpowiednio 11,5% i 0,4% (w 2021 r. 6,6% i 0,1%) ogólnej powierzchni tych gruntów.

W trybie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w 2022 r. wyłączono z produkcji 618 ha (834 ha w 2021 r.), z czego 548 ha stanowiły grunty rolne, a 70 ha – leśne. Część wyłączonej powierzchni przeznaczono pod budowę osiedli mieszkaniowych – 348 ha, tj. 56,3% oraz na tereny przemysłowe – 124 ha, tj. 20,1%.

Wykres 2. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona wyniosła 883,6 tys. ha (o 1,2 tys. ha więcej niż w 2021 r.) i stanowiła 29,6% ogólnej powierzchni województwa oraz 8,7% prawnie chronionej powierzchni kraju.

Obszary chronionego krajobrazu zajmowały 686,4 tys. ha, parki krajobrazowe – 178,5 tys. ha, parki narodowe – 8,0 tys. ha, rezerwaty przyrody – 4,6 tys. ha, użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne – 3,5 tys. ha, a zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 2,6 tys. ha. Na 1 mieszkańca przypadało 2529 m² powierzchni prawnie chronionej (wobec 2521 m² w 2021 r.), a w kraju – 2678 m² (wobec 2667 m²).

Na terenie województwa 3811 obiektów (o 119 mniej niż w 2021 r.) spełniało wymogi kwalifikujące do uznania za pomniki przyrody. Obiekty te to przede wszystkim pojedyncze drzewa – 79,8%, grupy drzew – 14,1%, głązy narzutowe oraz aleje – po 2,3%.

Sieć obszarów Natura 2000, w skład której wchodzi część obszarów prawnie chronionych zajmowała 653,6 tys. ha, z czego na specjalne obszary ochrony ptaków przypadało 409,5 tys. ha, tj. 13,7% powierzchni ogólnej województwa, a na specjalne obszary ochrony siedlisk – 244,1 tys. ha (8,2%).

Grunty zdegradowane i zdewastowane stanowiły 16,3% krajowej powierzchni wymagającej rekultywacji

Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 2529 m² powierzchni prawnie chronionej

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

W 2022 r. za szczególnie uciążliwe dla środowiska uznano 139 zakładów (w 2021 r. – 135). Najwięcej takich zakładów zlokalizowano na terenie Poznania – 15, powiatu poznańskiego – 13 oraz powiatu pilskiego i Kalisza – po 8, natomiast w powiatach grodziskim, obornickim i pleszewskim nie było zakładów emitujących zanieczyszczenia powietrza.

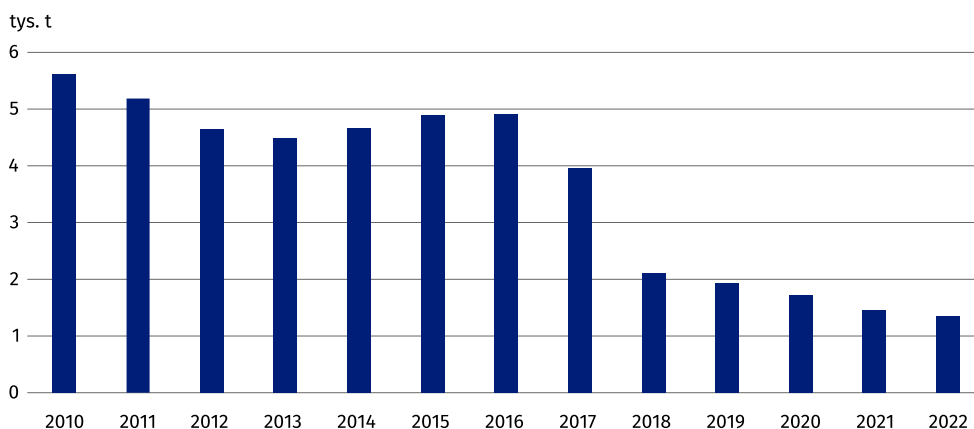
Kolejny rok z rzędu zanotowano spadek emisji zanieczyszczeń powietrza. Całkowita emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (bez dwutlenku węgla) z zakładów uznanych za uciążliwe dla czystości powietrza wyniosła 27,1 tys. ton i była o 15,4% mniejsza niż przed rokiem.

Łączna emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 1,4 tys. ton (o 6,9% mniej niż w 2021 r.) i stanowiła 6,7% pyłów, które trafiły do atmosfery w kraju. Pod względem ilości wyemitowanych pyłów wielkopolskie lokowało się na 5. miejscu w kraju. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wielkość emisji kształtowała się na poziomie 0,05 tony (w kraju 0,06 tony). Przeważająca ilość zanieczyszczeń, tj. 49,6% (przed rokiem 58,2%) pochodziła ze spalania paliw. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady działające na terenie Konina – 20,0%, Kalisza – 9,8% oraz powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego – 9,6%.

W końcu 2022 r. urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 77 zakładów, tj. 55,4% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano 99,7% wytworzonych pyłów (w kraju 99,9%), a najwyższe wskaźniki redukcji odnotowano w Koninie i Poznaniu – po 99,9% oraz Lesznie – 99,0%.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,05 tony

Wykres 3. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

W okresie jesienno-zimowym pojawia się zjawisko występowania wysokich stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu, zwane potocznie smogiem. Pomimo zmniejszania emisji prekursorów pyłów (zwłaszcza dwutlenku siarki) oraz działań podejmowanych na rzecz redukcji stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu, wysokie stężenia drobnych frakcji pyłu zawieszonego (PM₁₀ i PM_{2,5}) pozostają jednym z najistotniejszych problemów dotyczących jakości powietrza.

W 2022 r. emisja pyłu zawieszonego PM₁₀¹ wyniosła 31972,4 tys. ton (o 1,5% mniej niż w 2021 r.) i stanowiła 10,2% wielkości krajowej, natomiast emisja pyłu PM_{2,5} – 22250,0 tys. ton (o 5,9% mniej), tj. 9,6% ilości wyemitowanej w kraju.

Głównym źródłem emisji pyłu PM₁₀ był sektor komunalno-bytowy (64,8% ogółu emisji wobec 64,4% w 2021 r.). Znaczący udział miała także emisja punktowa – pochodząca głównie ze spalania paliw do celów energetycznych i z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych (6,3% wobec 5,6%), hałdy i wyrobiska (3,6% wobec 3,5%) oraz transport drogowy (2,9%

¹ Źródłem danych o pyłach PM₁₀ oraz PM_{2,5} jest „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim” – raport za 2021 r. i 2022 r., opracowany w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Poznaniu Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

wobec 3,3%). Sektor komunalno-bytowy był także głównym źródłem emisji pyłu PM_{2,5} (stanowił 86,1% jego ogólnej emisji wobec 86,8% w 2021 r.), a w dalszej kolejności emisja punktowa (5,9% wobec 5,1%), transport drogowy (3,3% wobec 3,6%), a także hałdy i wyrobiska (1,2% w 2022 r. i 2021 r.).

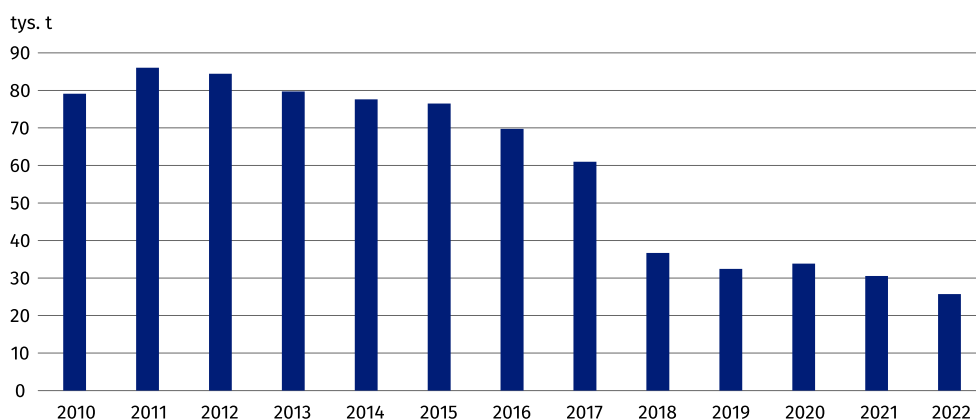
Ocena jakości powietrza pod względem występowania pyłu PM₁₀ opiera się na dwóch wartościach, tj. stężeniach średnich dla roku oraz stężeniach 24-godzinnych. W 2022 r. na żadnym ze stanowisk pomiarowych (16 stacji w województwie) nie zarejestrowano przekroczenia normy średniorocznej oraz dozwolonych stężeń 24-godzinnych (prawo dopuszcza 35 dni z przekroczeniem stężenia średniodobowego 50 µg/m³). Najwyższe stężenie średnie w ciągu roku odnotowano w Mosinie – 30 µg/m³, a liczba dni z przekroczeniem normy dla 24 godzin wyniosła 35 oraz w Nowym Tomyślu – 28 µg/m³ z przekroczeniem 34 dób. Najwyższe przekroczenia wartości kryterialnych 24-godzinnych rejestrowano w sezonie grzewczym. W styczniu 2022 r. stężenie pyłu PM₁₀ przekroczyło poziom alarmowy (150 µg/m³) w Mosinie i Szamotułach (po 1 dniu), natomiast od stycznia do marca oraz w grudniu rejestrowano przekroczenia poziomu informowania (PM₁₀>100 µg/m³) m.in. w Nowym Tomyślu (7 dni), Mosinie (5 dni), Ostrowie Wielkopolskim i Wągrowcu (po 3 dni).

W przypadku pyłu PM_{2,5} ocena jakości powietrza opiera się na jednej wartości kryterialnej – stężeniu średnim dla roku (w wielkopolskim na podstawie pomiarów przeprowadzonych w Poznaniu, Kaliszu, Pleszewie oraz Szamotułach). W 2022 r. na żadnym stanowisku prowadzącym pomiar pyłu PM_{2,5} nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej normy (20 µg/m³). Stężenia średnioroczne mieściły się w zakresie od 18 µg/m³ w Poznaniu do 20 µg/m³ w Pleszewie i Szamotułach.

Emisja zanieczyszczeń gazowych kształtowała się na poziomie 8043,1 tys. ton (o 15,0% mniej niż przed rokiem), tj. 3,9% ilości wyemitowanej w kraju, w tym bez dwutlenku węgla – 25,7 tys. ton (o 15,8% mniej niż w 2021 r.). Wielkość emisji lokowała wielkopolskie na 8. miejscu w kraju. Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadają 269,7 tony zanieczyszczeń gazowych (w kraju 651,1), w tym bez dwutlenku węgla – 0,9 tony (w kraju 3,4). Emisja dwutlenku siarki wyniosła 6,4 tys. ton (o 10,3% mniej niż przed rokiem), tlenków azotu w przeliczeniu na NO₂ – 7,3 tys. ton (o 19,0% mniej), a dwutlenku węgla – 8017,4 tys. ton (o 15,0% mniej), ponadto do atmosfery trafiło 3,8 tys. ton tlenku węgla (o 15,1% mniej). Największą ilość gazowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały zakłady zlokalizowane w Koninie – 53,2% i Poznaniu – 19,9%.

Średnio na 1 km² powierzchni województwa wyemitowano 269,7 tony zanieczyszczeń gazowych, w tym bez dwutlenku węgla 0,9 tony

Wykres 4. Emisja zanieczyszczeń gazowych^a z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

a Bez dwutlenku węgla.

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych zostały zainstalowane w 22 zakładach, tj. w 15,8% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza i zatrzymano w nich 64,0% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych do atmosfery (w kraju 75,7%). W najwyższym stopniu został zredukowany dwutlenek siarki, który został zatrzymany i zneutralizowany w 87,5% w stosunku do wytworzonej ilości. Najwyższa redukcja zanieczyszczeń została odnotowana w Koninie – 89,5% wytworzonej ilości, na terenie Poznania – 66,7% oraz w powiatach poznańskim – 31,1% i krotoszyńskim – 24,4%.

Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

W 2022 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej w wielkopolskim wyniósł 1237,9 hm³ i stanowił 13,2% ilości wody pobranej w kraju. W porównaniu z 2021 r. odnotowano spadek poboru wody na poziomie 2,2%, który został spowodowany mniejszym zapotrzebowaniem na potrzeby napełniania i uzupełniania stawów rybnych – o 4,7% oraz na cele produkcyjne – o 2,7%. Wzrost natomiast pobór wody na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – o 1,2%. Na 1 km² powierzchni województwa pobrano 41,5 dam³ wody (przed rokiem 42,4 dam³), podczas gdy dla Polski wskaźnik ten wyniósł 30,0 dam³ (w 2021 r. – 29,6 dam³).

Największą część pobranej wody, tj. 926,6 hm³ (74,8% ogólnego poboru) przeznaczono na cele produkcyjne. Na cele eksploatacji sieci wodociągowej pobrano 222,7 hm³ wody (18,0%), a na potrzeby napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 88,6 hm³ wody (7,2%). Woda na cele produkcyjne pochodziła głównie z ujęć powierzchniowych (97,5%), podczas gdy na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – z ujęć podziemnych (91,0%).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosło w 2022 r. 1207,0 hm³, tj. 2,3% mniej niż w roku poprzednim. Na przemysł zużyto 77,6% wody, eksploatację sieci wodociągowej – 15,1%, a na napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych – 7,3%. Woda zużyta w województwie stanowiła 13,5% wody zużytej w kraju. Zużycie wody w ramach eksploatacji sieci wodociągowej wyniosło 182,2 hm³ (wzrost o 1,5% w stosunku do 2021 r.), w tym 139,0 hm³ w gospodarstwach domowych (wzrost o 1,4%). Średnie roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosło 345,2 m³ (przed rokiem 352,6 m³), a w kraju 237,2 m³ (w 2021 r. – 232,8 m³).

W 2022 r. bezpośrednio do wód lub do ziemi odprowadzono 1105,0 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. o 2,1% mniej niż przed rokiem (w kraju wzrost o 0,9%). Bezpośrednio z zakładów odprowadzono 980,2 hm³ ścieków (88,7% ogólnej ilości) i w 91,7% nie wymagały one oczyszczenia, gdyż były to umownie czyste wody chłodnicze. Natomiast siecią kanalizacyjną odprowadzono 124,8 hm³ ścieków (11,3% ogólnej ilości), które niemal w całości zostały oczyszczone. Ścieki odprowadzone z terenu województwa stanowiły 14,1% ilości ścieków odprowadzonych w kraju.

Oczyszczenia wymagało 206,0 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. 18,6% ogólnej ilości (o 0,5% więcej niż przed rokiem). Łącznie oczyszczono 205,7 hm³, tj. 99,8% ścieków wymagających oczyszczenia. Najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzono z obszaru powiatu konińskiego – 31,7% oraz z Poznania – 15,7%.

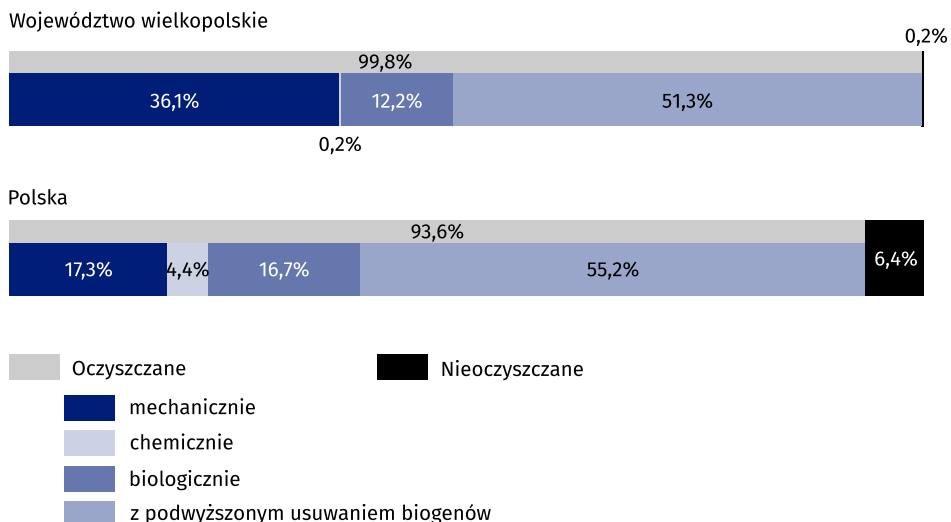
Obserwowana jest zmiana podejścia do sposobu oczyszczania ścieków, tj. wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń przez wysokoefektywne technologie oczyszczania ścieków z pogłębionym usuwaniem związków azotu i fosforu. W oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyszczono – 51,3% ścieków wymagających oczyszczenia, w mechanicznych oczyszczalniach – 36,1%, w biologicznych – 12,2%, chemicznych – 0,2% i były to wyłącznie ścieki przemysłowe (w kraju odpowiednio: 55,2%, 17,3%, 16,7% i 4,4%). Zaledwie 0,3 hm³ ścieków nie poddano procesowi oczyszczania.

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniósł 41,5 dam³

Średnie roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosło 345,2 m³

Bezpośrednio z zakładów odprowadzono do wód lub do ziemi – 88,7% ścieków, a siecią kanalizacyjną – 11,3%

Wykres 5. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub ziemi w 2022 r.

Na terenie województwa działało 409 oczyszczalni ścieków (o 5 mniej niż przed rokiem), z tego 328 komunalnych (w 2021 r. 330) oraz 81 przemysłowych (przed rokiem 84). Są to przede wszystkim oczyszczalnie biologiczne – 72,9% ogólnej liczby oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów – 22,0%. W 2022 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 74,8% ludności województwa (w kraju 75,7%).

Problemem towarzyszącym oczyszczaniu ścieków są powstające podczas oczyszczania specyficzne odpady w postaci osadów ściekowych, które ze względu na swoje właściwości wymagają odpowiedniego zagospodarowania. W 2022 r. w oczyszczalniach ścieków przemysłowych i komunalnych wytworzono 89,7 tys. ton suchej masy osadów ściekowych, tj. o 1,5% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 8,9% wielkości powstałej w kraju i znaczna ich część pochodziła z oczyszczalni komunalnych (76,9%). Ponad jedna trzecia wytworzonych osadów znalazła zastosowanie w rolnictwie. W stosunku do 2021 r. zanotowano ponad 4-krotny wzrost ilości osadów wykorzystywanych do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne, a o ponad połowę zwiększyła się masa osadów przekształcanych termicznie. Ponadto wzrosła ilość osadów ściekowych stosowanych do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu – o 9,1%, a także wykorzystywanych w rolnictwie – o 8,9%.

Odpady przemysłowe

Uciążliwość odpadów przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem wody i gleby, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod ich składowanie.

W 232 zakładach wytwarzających odpady powstało 2850,6 tys. ton odpadów przemysłowych, tj. o 372,2 tys. ton (o 11,5%) mniej niż w 2021 r. (w kraju wzrost o 6,8%). Wśród wytworzonych odpadów dominowały te pochodzące z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) oraz odpady z procesów termicznych, głównie z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw. Najwięcej odpadów w województwie wytworzyły zakłady zlokalizowane na obszarze Konina – 19,6% (spadek o 11,2 p.proc. w porównaniu z 2021 r.), Poznania – 14,9% (wzrost o 6,2 p.proc.) oraz powiatu poznańskiego – 12,1% (wzrost o 7,8 p.proc.).

Na 1 km² powierzchni województwa przypadało średnio 95,6 tony wytworzonych odpadów, bez komunalnych (w 2021 r. – 108,1), a w kraju – 367,9 tony (przed rokiem – 344,5). Przeważającą część, tj. 77,1% wytworzonych w 2022 r. odpadów przemysłowych poddano odzyskowi.

W końcu 2022 r. na składowiskach własnych zakładów nagromadzono 62766,4 tys. ton odpadów uciążliwych dla środowiska (z wyłączeniem odpadów komunalnych), tj. 3,4% odpadów w kraju. W ciągu roku masa odpadów wzrosła o 1,0%. Podobnie jak w 2021 r. średnio na 1 km²

Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 2,1 tys. ton nagromadzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

W porównaniu do poprzedniego roku odnotowano spadek ilości wytworzonych odpadów przemysłowych o 11,5%

powierzchni województwa przypadało 2,1 tys. ton nagromadzonych odpadów, a powierzchnia niezrekultywowanych terenów składowania wyniosła 629,5 ha i była większa o 5,2 ha niż przed rokiem.

Odpady komunalne

Odpady komunalne, powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności, uciążliwe dla środowiska, gromadzone są na składowiskach kontrolowanych. W końcu 2022 r. w województwie znajdowało się 26 czynnych składowisk o powierzchni 160,7 ha, wszystkie wyposażone w instalacje do odgazowywania. Instalacje z gazem uchodzącym bezpośrednio do atmosfery stanowiły 27,8% tych urządzeń, 50,0% instalacje służące do unieszkodliwiania gazu poprzez spalanie bez odzysku energii, natomiast 22,2% instalacje z odzyskiem energii. W ciągu roku zamknięto dwa składowiska o łącznej powierzchni 17,7 ha oraz zrehabilitowano 2,6 ha czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne.

W 2022 r. usługę odbierania i zbierania odpadów komunalnych świadczyło 135 zakładów (przed rokiem 126), które łącznie zebrały 1331,1 tys. ton odpadów, tj. o 2,7% więcej niż przed rokiem. Odpady te stanowiły 9,9% masy odpadów zebranych w kraju. Większość odpadów, tj. 86,8% pochodziła z gospodarstw domowych (wzrost o 3,1%), natomiast z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) – 13,2% (spadek o 0,2%). Wielkopolskie jest jednym z dwóch województw (razem z mazowieckim), gdzie odnotowano wzrost masy zebranych odpadów komunalnych w porównaniu z 2021 r. W 2022 r. funkcjonowało 209 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (przed rokiem 211).

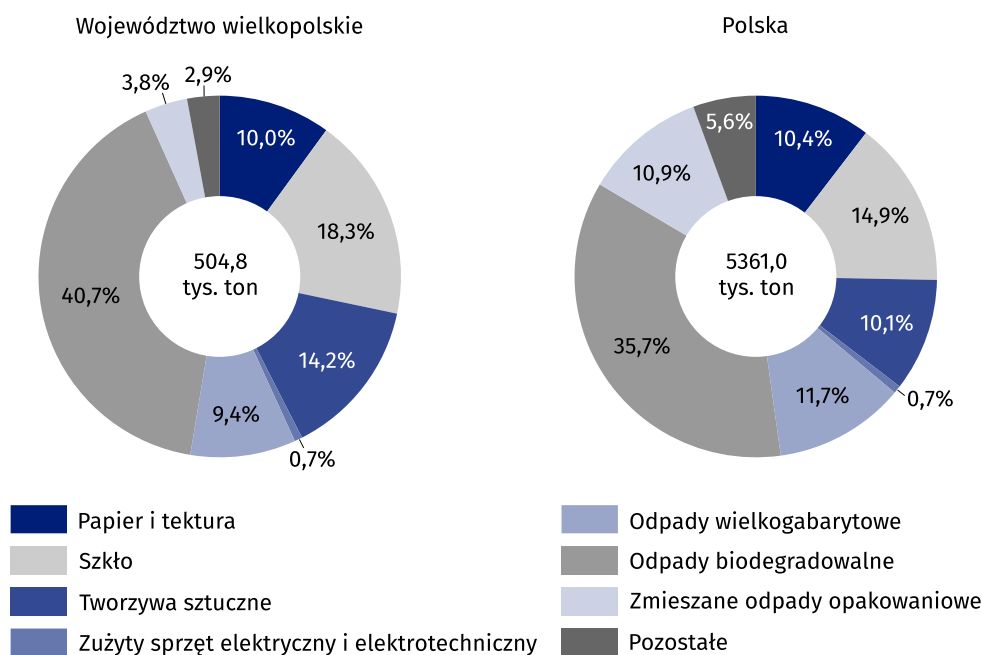
Przeciętnie na 1 mieszkańca województwa przypadało 380,7 kg zebranych odpadów komunalnych (370,2 kg w 2021 r.; w kraju 354,8 kg wobec 359,9 kg w 2021 r.), w tym z gospodarstw domowych – 330,6 kg (320,0 kg w 2021 r.; w kraju 306,2 kg wobec 308,8 kg w 2021 r.). Wskaźnik ilości wytworzonych odpadów na mieszkańca plasuje wielkopolskie na 10. miejscu w kraju. Najniższą jego wartość odnotowano w podkarpackim – 242,7 kg, najwyższą natomiast w dolnośląskim – 421,9 kg.

W 2022 r. zaobserwowano zarówno wzrost masy wytworzonych odpadów zmieszanych, jak i masy odpadów zebranych selektywnie. Zakłady oczyszczania zlokalizowane na terenie województwa zebrały 801,1 tys. ton odpadów zmieszanych (o 1,2% więcej niż przed rokiem) oraz 530,0 tys. ton odpadów wyselekcjonowanych (o 5,0% więcej). Odpady zebrane selektywnie stanowiły 39,8% ogólnej ilości odpadów (w kraju 39,9%). Na 1 mieszkańca województwa przypadało 229,1 kg zebranych odpadów zmieszanych (226,1 kg w 2021 r.; w kraju 213,1 kg wobec 216,7 kg w 2021 r.) oraz 151,6 kg odpadów zebranych selektywnie (144,1 kg w 2021 r.; w kraju 141,7 kg wobec 143,2 kg w 2021 r.).

Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 380,7 kg zebranych odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 330,6 kg

Na 1 mieszkańca województwa przypadało średnio 229,1 kg odpadów zmieszanych i 151,6 kg odpadów zebranych selektywnie

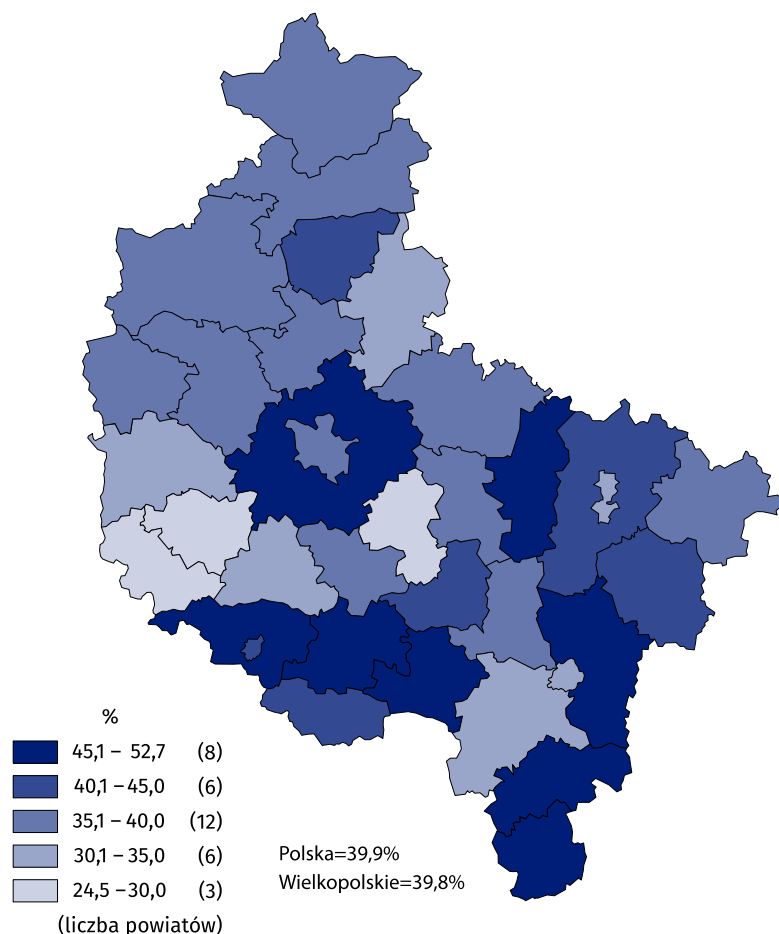
Wykres 6. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2022 r.

W strukturze odpadów zebranych selektywnie największy udział miały odpady biodegradowalne (40,7%), dla których zanotowano wzrost o 0,9 p.proc. W porównaniu z 2021 r. zwiększyła się zbiórka szkła (o 1,9 p.proc.), natomiast zmalał udział odpadów wielkogabarytowych (o 2,1 p.proc.), papieru i tektury (o 0,7 p.proc.) oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (o 0,2 p.proc.). Przeciętnie na 1 mieszkańca zebrano 61,7 kg odpadów biodegradowalnych (57,4 kg przed rokiem), 27,7 kg szkła (23,6 kg w 2021 r.), 21,6 kg tworzyw sztucznych (20,5 kg w roku poprzednim), 15,1 kg papieru i tektury (15,4 kg w 2021 r.) oraz 14,3 kg odpadów wielkogabarytowych (16,6 kg przed rokiem.)

Udział selektywnie zebranych odpadów w stosunku do ogólnej ilości odpadów jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych powiatach i gminach województwa i znacząco zależy od tego w jaki sposób system zbierania tych odpadów został zorganizowany przez władze lokalne. W wielkopolskim najwyższy odsetek selektywnej zbiórki odpadów zanotowano w powiatach: kaliskim (52,7%), krotoszyńskim (51,0%) i kępińskim (50,6%). Najmniejszym udziałem wyselekcjonowanych odpadów charakteryzowały się powiaty: średzki (24,5%), grodziski (25,5%) i wolsztyński (28,2%). Podobnie jak przed rokiem gmina Komorniki, jako jedyna w wielkopolskim, była bliska poziomowi 90% odpadów zebranych selektywnie w stosunku do wszystkich zebranych i odebranych odpadów, natomiast w 7 gminach (Grodzisk Wielkopolski, Witkowo, Środa Wielkopolska, Wielichowo, Kamieniec, gmina miejska Kościan, Mosina) zebrano selektywnie poniżej 20% odpadów.

Mapa 1. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2022 r.

Spośród zebranych odpadów komunalnych 952,7 tys. ton (71,6%) poddanych zostało odzyskowi, m.in. recyklingowi – 322,9 tys. ton (24,3%, spadek o 0,3 p.proc. w porównaniu z 2021 r.), przekształceniu termicznemu z odzyskiem energii – 413,9 tys. ton (31,1%, spadek o 4,1 p.proc.), biologicznym procesom przetwarzania (kompostowaniu lub fermentacji) – 215,9 tys. ton (16,2%, wzrost o 0,7 p.proc.). Do unieszkodliwienia skierowano 378,4 tys. ton odpadów (28,4%), głównie przez ich składowanie – 378,3 tys. ton.

W ciągu roku zlikwidowano 833 dzikie wysypiska, z których łącznie zebrano 1,2 tys. ton odpadów komunalnych. Ponad połowa z nich (54,4%) znajdowała się na terenach miejskich. Na koniec 2022 r. odnotowano istnienie 43 nielegalnych wysypisk o łącznej powierzchni 28,8 tys. m², z czego 35 było umiejscowionych na terenach wiejskich.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej

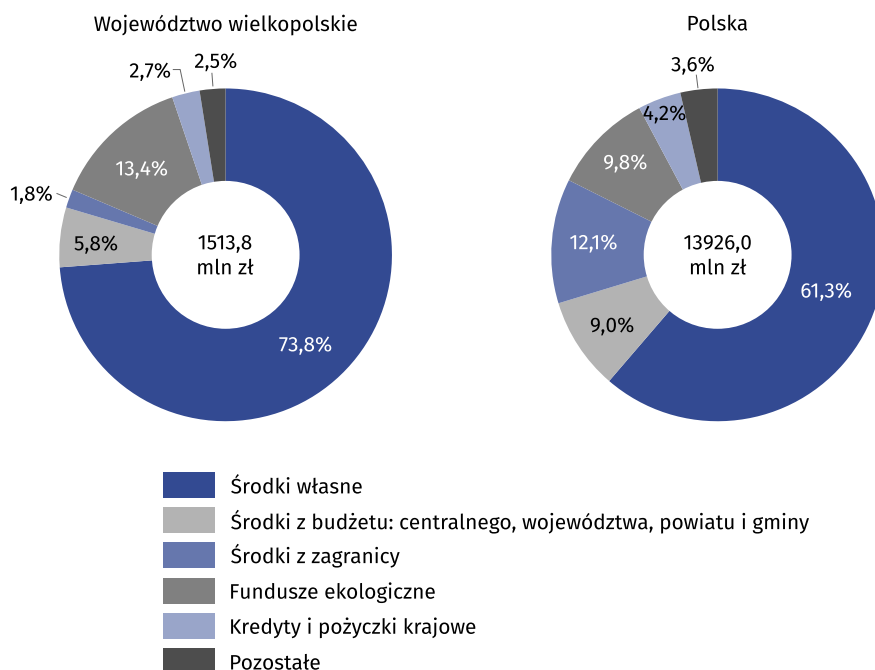
W 2022 r. na inwestycje oraz środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej przeznaczono łącznie 1848,0 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 490,7 mln zł więcej (o 36,2%) niż przed rokiem (w kraju wzrost o 14,4%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wielkość nakładów poniesionych na te cele kształtowała się na poziomie 529 zł (przed rokiem 388 zł), a w kraju 473 zł (w 2021 r. 412 zł).

Nakłady na środki trwałe i inwestycje służące ochronie środowiska w 2022 r. wyniosły 1513,8 mln zł (w cenach bieżących) i były o 32,6% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły 10,9% krajowych nakładów, co lokowało wielkopolskie na 3. pozycji wśród województw. Znaczną część nakładów poniesiono na inwestycje zlokalizowane na terenach miejskich. Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 52,4% ogółu nakładów (40,9% w 2021 r.), a na gospodarkę ściekową i ochronę wód 39,6% tej kwoty (50,4% przed rokiem). Środki poniesione na ochronę środowiska pochodziły głównie ze środków własnych inwestorów i funduszy ekologicznych.

Na składowiska skierowano 28,4% odpadów komunalnych

Nakłady na ochronę środowiska w województwie wielkopolskim stanowiły 10,9% wydatków poniesionych na ten cel w kraju

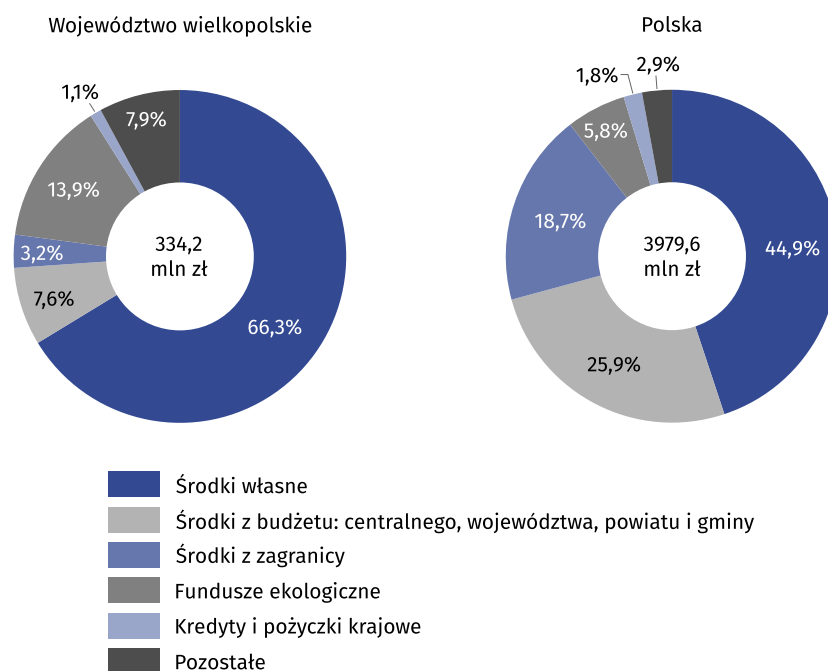
Wykres 7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania w 2022 r.

Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 793,4 mln zł (blisko 70% więcej niż w 2021 r.), w tym na modernizację kotłowni i ciepłowni – 43,5% tych środków.

W 2022 r. na inwestycje oraz środki trwałe w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód poniesiono nakłady w wysokości 599,6 mln zł (wzrost o 4,1% w stosunku do 2021 r.), w tym na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe – 77,0%, a na oczyszczanie ścieków komunalnych – 20,5%.

Wykres 8. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania w 2022 r.

Nakłady na środki trwałe i inwestycje służące gospodarce wodnej w 2022 r. wyniosły 334,2 mln zł (w cenach bieżących). Były one wyższe niż przed rokiem o 55,3% i stanowiły 8,4% nakładów poniesionych na te cele w kraju. Pod względem wielkości tych nakładów wielkopolskie zajmowało 4. miejsce wśród województw. Większość środków, tj. 58,8% przeznaczono

Nakłady na gospodarkę wodną w województwie wielkopolskim stanowiły 8,4% nakładów poniesionych na ten cel w kraju

na ujęcia i doprowadzenia wody (przed rokiem 60,2%) oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 28,1% (w 2021 r. – 21,6%).

Nakłady poniesione na gospodarkę wodną finansowane były głównie ze środków własnych inwestorów i funduszy ekologicznych.

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną w 2022 r. w wielkopolskim to m.in. 2 oczyszczalnie ścieków komunalnych – o łącznej przepustowości 25 m³/dobę, 89 przydomowych oczyszczalni ścieków – o łącznej przepustowości 99 m³/dobę, 1 podczyszczalnia ścieków przemysłowych – o przepustowości 83 m³/dobę, sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki – o długości 262,8 km (z czego 206,9 km na wsi) oraz odprowadzająca wody opadowe – 75,6 km, ujęcia wodne – o wydajności 10100 m³/dobę, stacje uzdatniania wody – o wydajności 6801 m³/dobę oraz 243,1 km sieci wodociągowej (w tym 180,1 km na terenach wiejskich).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dyrektor Jacek Kowalewski
Tel.: 61 2798 266

Współpraca z Mediami:

Arleta Olbrot
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Tel.: 61 2798 345

e-mail: a.olbrot@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Wojewódzkie Informatorium Statystyczne
Tel.: 61 2798 320, 61 2798 323

poznan.stat.gov.pl

[@Poznan_STAT](https://twitter.com/Poznan_STAT)

[@UrządStatystycznywPoznaniu](https://www.facebook.com/UrządStatystycznywPoznaniu)

[@UrządStatystycznywPoznaniu](https://www.youtube.com/UrządStatystycznywPoznaniu)

Powiązane opracowania

[Ochrona środowiska 2022](#)

[Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2021 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej](#)

[Emisja zanieczyszczeń powietrza](#)

[Grunty zdegradowane](#)

[Grunty zdewastowane](#)

[Inwestycje gospodarki wodnej](#)

[Inwestycje ochrony środowiska](#)

[Ochrona przyrody](#)

[Oczyszczalnia ścieków](#)

[Odpady](#)

[Pobór wody na cele produkcyjne](#)

[Ścieki](#)

[Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną](#)

[Zanieczyszczenia gazowe](#)

[Zanieczyszczenia pyłowe](#)

[Zasoby wodne](#)

[Zużycie wody](#)